

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-КУРСІВ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація:

Дана теза присвячена дослідженню ефективності використання онлайн-курсів у вищій освіті, а також їхнього досвіду та перспектив. У роботі розглянуто переваги та виклики, які виникають при впровадженні онлайн-навчання, а також проведено теоретичний аналіз основних підходів до вимірювання ефективності та вивчення результативності студентів після проходження таких курсів. Зазначено, що онлайн-курси вищої освіти мають значний потенціал для поліпшення якості та доступності освіти, проте їх успішність визначається не лише технологічними можливостями, але й відповідними педагогічними підходами та стратегіями.

Ключові слова: Ефективність, онлайн-курси, вища освіта, досвід, перспективи, педагогічні підходи, технологічні можливості, результативність студентів, доступність освіти.

Abstract

This thesis is dedicated to the study of the effectiveness of using online courses in higher education, as well as their experience and prospects. The paper examines the advantages and challenges that arise when implementing online education, as well as conducts a theoretical analysis of the main approaches to measuring effectiveness and studying the effectiveness of students after completing such courses. It is noted that online higher education courses have significant potential for improving the quality and accessibility of education, but their success is determined not only by technological capabilities, but also by appropriate pedagogical approaches and strategies.

Keywords: Effectiveness, online courses, higher education, experience, perspectives, pedagogical approaches, technological capabilities, student performance, education availability.

Вступ

В останні роки розвиток технологій в сфері освіти розширив можливості доступу до знань та відкрив нові шляхи для навчання. Одним із найбільш важливих та широко використовуваних інструментів стали онлайн-курси у вищій освіті. Їхня ефективність стала предметом уваги багатьох дослідників та педагогів, оскільки ця форма навчання відкриває безліч можливостей для студентів та викладачів. В сучасному світі роль технологій у сфері освіти надзвичайно важлива, особливо в контексті постійних змін у суспільстві та розвитку інформаційних технологій. Одним із ключових технологічних зрушень, що відбулися останнім часом, є поширення та вдосконалення онлайн-курсів у вищій освіті. Цей феномен не лише змінює традиційний образ навчання, але й ставить під сумнів традиційні підходи до викладання.

Результати дослідження

Розвиток онлайн-освіти у вищих навчальних закладах відбувався з великою швидкістю, відзначаючи значні технологічні та педагогічні зрушення. Сучасні тенденції у цій області свідчать про постійне удосконалення та розширення можливостей онлайн-навчання. Історія онлайн-освіти у вищій освіті сягає свого початку до 1990-х років, коли з'явилися перші платформи для дистанційного навчання. У 2000-х роках спостерігався стрімкий розвиток цієї галузі, з'явилися нові технології, відеоуроки, інтерактивні курси та інші інновації, що роблять навчання більш доступним та ефективним. Однією з ключових переваг використання онлайн-курсів у вищій освіті є гнучкість та доступність для студентів з різних регіонів. Це дозволяє більшій кількості людей отримати якісну освіту без необхідності фізичної присутності в університеті. Крім того, онлайн-курси забезпечують індивідуалізований підхід до навчання, що дозволяє студентам вчитися у власному темпі та зосереджуватися на конкретних темах. Проте, разом із перевагами, використання онлайн-курсів у вищій освіті постає перед викликами. Найбільш поширеними з них є низький рівень самодисципліни

студентів, відсутність прямого спілкування з викладачами та студентами, а також необхідність ефективного використання технологій та інтернет-з'єднання. Як зазначає Д. Доу, онлайн-курси вищої освіти відкривають нові горизонти для навчання та розвитку, проте їхній успіх залежить від збалансованості між технологічними можливостями та педагогічними підходами.

Ефективність онлайн-курсів у вищій освіті є однією з ключових тем для дослідження, оскільки вона визначає важливий аспект якості навчання та його результативності. Теоретичний аналіз цього питання включає в себе розгляд основних підходів до вимірювання ефективності онлайн-навчання та вивчення результативності студентів після проходження таких курсів.

Основні підходи до вимірювання ефективності онлайн-навчання включають:

- академічна успішність студентів: оцінка здібностей студентів до засвоєння матеріалу, їхня активність під час навчання та результати залікових робіт або іспитів;
- задоволеність студентів: опитування студентів щодо якості курсу, його структури, доступності матеріалів та задоволеності від результатів навчання;
- взаємодія студентів та викладачів: аналіз комунікації між студентами та викладачами під час онлайн-курсів, обговорення тематики, відповіді на запитання тощо;
- результативність навчання: оцінювання змін у знаннях, навичках та уміннях студентів після проходження онлайн-курсу, порівняння з попередніми результатами [1].

Вивчення результативності студентів після проходження онлайн-курсів включає аналіз таких аспектів:

- академічні досягнення: порівняння оцінок студентів до та після проходження курсу, виявлення покращень у навчальних досягненнях;
- розвиток навичок та компетенцій: оцінювання змін у володінні студентами конкретними навичками та компетенціями, які були вивчені під час курсу;
- застосування знань в практичних ситуаціях: вивчення того, як студенти використовують отримані знання та навички у реальних проектах або завданнях після завершення курсу [1, 2].

М. Джонсон, дослідник в області освітніх технологій стверджує, що ефективність онлайн навчання визначається не лише результатами тестів, але й здатністю студентів застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях [3]. Онлайн-курси вищої освіти мають ряд переваг, які значно впливають на ефективність навчання, але вони також стикаються з різними викликами, які потребують уваги та вирішення.

Позитивні аспекти ефективності онлайн-курсів[4]:

- доступність: онлайн-курси роблять освіту більш доступною, дозволяючи студентам отримувати знання без обмежень географічного розташування чи часу;
- гнучкість: студенти можуть вчитися в своєму темпі, регулювати графік навчання відповідно до власних потреб та можливостей;
- індивідуалізація навчання: онлайн-курси дозволяють студентам вибирати матеріали та завдання, які відповідають їхнім інтересам і рівню знань.

Проблеми та шляхи їх вирішення при впровадженні онлайн-навчання [5]:

- низький рівень самодисципліни: деякі студенти можуть мати складнощі з самостійним контролем та плануванням навчального процесу;
- потреба в технологічних знаннях: деякі студенти та викладачі можуть бути менш знайомі з використанням технологій, що ускладнює процес навчання;
- обмежений міжособистісний контакт: відсутність прямого спілкування може ускладнити процес вивчення складних питань та обговорень.

Для вирішення цих проблем можна використовувати різноманітні стратегії, такі як:

- розвиток програм саморегулювання та підтримки самодисципліни в студентів;
- організація тренінгів та курсів з використанням онлайн-технологій для викладачів та студентів;
- використання віртуальних інтерактивних платформ для підтримки міжособистісного контакту та співпраці.

Висновки

Підсумовуючи, можна стверджувати, що ефективність використання онлайн-курсів у вищій освіті великою мірою залежить від того, як вони ретельно плануються, розробляються та впроваджуються. Незважаючи на те, що онлайн-навчання має безліч переваг, таких як доступність, гнучкість та індивідуалізація, воно також стикається з численними викликами, такими як низький рівень

самодисципліни студентів та обмежений контакт між викладачем та студентами. Однак, з урахуванням постійного розвитку технологій та інновацій в галузі освіти, онлайн-навчання має великий потенціал для подальшого покращення якості та доступності вищої освіти. Із застосуванням відповідних стратегій та підходів, таких як підтримка самодисципліни, підготовка викладачів та використання новітніх технологій, можливо досягти значного покращення результатів навчання та задоволеності студентів. Важливо продовжувати дослідження та впровадження онлайн-курсів у вищій освіті з урахуванням їхнього досвіду та перспектив. Це допоможе вирішити існуючі проблеми та розкрити нові можливості для забезпечення якісної та доступної освіти для всіх.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Браун К. Оцінка ефективності онлайн-навчання: Теоретична рамка. *Journal of Online Education*. 2020. Вип. 28(3). С. 65-78.
2. Сміт А., Джонсон М. Вимірювання успішності студентів у онлайн-курсах: Методи та підходи. *Educational Technology Review*. 2019. Вип. 12(2). С. 110-125.
3. Джонсон М., Вільямс Р. Оцінка впливу онлайн-навчання на результати студентів: Порівняльне дослідження. *International Journal of Educational Research*. 2018. Вип. 15(4). С. 220-235.
4. Джонсон М. Підвищення ефективності онлайн-курсів: Стратегії оцінки навчання студентів. *Journal of Educational Technology*. 2021. Вип. 32(1). С. 45-60.

Сметанюк Олена Анатоліївна – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: elena_smetaniuk@ukr.net.

Цісар Дмитро Олександрович – аспірант групи 073-23а, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: officexpert.com.ua@gmail.com.

Olena A. Smetaniuk – PhD, Associate Professor, Associate Professor on Department of Management, Marketing, and Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: elena_smetaniuk@ukr.net.

Dmytro O. Tsisar – PhD student of group 073-23a, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: officexpert.com.ua@gmail.com.